

FÖLDRAJZ KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA SZÓBELI TÉMAKÖREI

2024. május-júniusi vizsgaidőszak

Németh László Gimnázium, Általános Iskola, Hódmezővásárhely

A) változat: Egy természetföldrajzi feladat és egy társadalomföldrajzi feladat kifejtése

A szóbeli tétel két feladtból áll:

- a tételek első feladata az általános természetföldrajzra vagy a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajzára vonatkozik;
- a tételek második feladata általános társadalomföldrajzi vagy regionális társadalmi-gazdasági földrajzi tartalmakhoz kapcsolódik.

A két feladat között tartalmi és területi átfedés nem lehet (pl. Magyarországra vonatkozó ismeretek csak az egyik feladatban kérdezhetők).

1. feladat - Általános természetföldrajz, a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajza

Témakör		Tételek száma
Tájékozódás a földrajzi térben		1
Tájékozódás a kozmikus térben és az időben		2
A geoszférák földrajz	A kőzetburok földrajza	2
	A levegőburok földrajza	2
	A vízburok földrajza	2
A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség		5
Magyarország földrajza – helyünk a Kárpát-medencében és Európában		4
Európa földrajza		2
Az Európán kívül kontinensek földrajza		

Tájékozódás a földrajzi térben

- Térképi ismeretek, térképi ábrázolás
- Tájékozódás a térképen és a térképpel
- A távérzékelés, a légi- és űrfelvételek
- A GPS

Tájékozódás a kozmikus térben és az időben

- A Világegyetem
- A Nap
- A Naprendszer alkotó égitesttípusok és azok jellemzői, mozgástípusai és azok következményei
- A Föld mozgásai és azok következményei

A geoszférák földrajza

A kőzetburok földrajza

- A Föld gömbhéjas szerkezete, a geoszférák jellemzői
- A kőzetlemezek és mozgásaik következményei
- A hegységképződés, hegységrendszerek
- A kőzetburok építőkövei, az ásványkincsek
- A Föld nagyszerkezeti egységei

A levegőburok földrajza

- A légkör anyaga és szerkezete
- A légkörben lejátszódó folyamatok, jelenségek (a levegő felmelegedése, mozgása, felhő- és csapadékképződés)
- Az időjárás és az éghajlat
- A légszennyezés következményei

A vízburok földrajza

- A vízburok tagolódása, tulajdonságai és mozgásai
- A szárazföld felszíni és felszín alatti vizeinek típusai, jellemzői
- A vízburok mint gazdasági erőforrás

A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség

- A földfelszín formálódása – a külső és a belső erők felszínformáló tevékenysége
- A talajképződés, főbb talajtípusok
- A geoszférák közötti kapcsolatok, kölcsönhatások és azok következményei
- A vízszintes földrajzi övezetesség rendszere: az egyes övezetek, övek/vidék és területek közös, illetve egyedi jellemzői
- A függőleges földrajzi övezetesség rendszere
- A geoszférák fejlődése a múltban, földtörténet

Magyarország földrajza – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

- A Kárpát-medence természetföldrajzi jellemzői
- Magyarország természeti adottságai (domborzat, földtörténeti fejlődés, éghajlat, felszíni és felszín alatti vizek, talajtakaró, természetes növénytakaró, ásványkincsek és egyéb természeti erőforrások)
- Magyarország fő tájegységeinek természetföldrajzi jellemzői

Európa földrajza + Az Európán kívüli kontinensek földrajza

- Európa szerkezeti felépítése és természetföldrajzi jellemzői
- Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália és a sarkvidékek szerkezeti felépítése és természetföldrajzi jellemzői

2. feladat - Általános társadalomföldrajz, regionális társadalmi-gazdasági földrajz

Témakör	Tételek száma
Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században	2
A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	3
Magyarország földrajza – helyünk a Kárpát-medencében és Európában	4
Európa földrajza	4
Az Európán kívüli kontinensek földrajza	3
Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái	4

Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században

- A népesség földrajzi jellemzői
- Településtípusok, urbanizáció
- A városok szerkezete, a nagyvárosok élete

A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig

- A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
- A gazdasági szektorok és szerepük átalakulása, a telepítő tényezők és szerepük változása
- Integrációs folyamatok, az integrációk fejlődése
- A globalizáció, a transznacionális vállalatok
- A monetáris világ működésének jellemzői: a működőtőke és a pénztőke áramlásának jellemzői, befektetési típusok, a mindennapokhoz köthető pénzügyi folyamatok
- Nemzetközi szervezetek

Magyarország földrajza – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

- A Kárpát-medence és benne Magyarország társadalomföldrajzi jellemzői
- Hazánk népesség- és településföldrajzi sajátosságai
- A hazai gazdasági fejlődés jellemzői, a rendszerváltoztatás hatása Magyarország társadalmi-gazdasági életére
- A társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségei hazánkban, a régiók eltérő társadalmi-gazdasági jellemzői és fejlettsége
- Magyarország fő tájegységeinek társadalmi-gazdasági, környezeti sajátosságai, védett értékei
- Természeti, kulturális és történelmi értékeink védelme
- Hazánk környezeti állapota
- Az országhatárokon átívelő kapcsolatok

Európa földrajza

- Európa általános társadalomföldrajzi képe
- Az Európai Unió
- Európa magterülete: Egyesült Királyság, Franciaország, Németország
- Fejlett gazdaságú országok Európa közepén és északi részén: az Alpok országai, Észak-Európa országai
- A társadalmi-gazdasági kettősség Dél-Európa országainak (kiemelten Olaszország) példáján
- A Visegrádi Együttműködés országai: Lengyelország, Csehország, Szlovákia
- Keleti és déli szomszédaink: Románia, Ukrajna, valamint a délszláv államok
- Oroszország földrajza

Az Európán kívüli kontinensek földrajza

- Kína, Japán, India – az országok társadalmi-gazdasági sajátosságai, világgazdasági szerepük változása
- DK-Ázsia országainak sajátos gazdasági fejlődése
- Délnyugat-Ázsia társadalmi és gazdasági sajátosságai, világgazdasági szerepe
- A természeti adottságok társadalmi-gazdasági életre gyakorolt hatása Ausztrália területén
- Afrika társadalmi-gazdasági, környezeti jellemzői, a társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei
- Az Amerikai Egyesült Államok társadalmi-gazdasági fejlődését befolyásoló tényezők, a gazdaság szerveződésének területi jellemzői
- Latin-Amerika sajátos társadalmi-gazdasági fejlődése

Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái

- A globálissá váló környezetszennyezés és következményei, az egyes geoszférák szennyeződéséből adódó környezeti veszélyek
- Az egyes földrajzi övezetek, övek sajátos környezeti problémáinak társadalmi-gazdasági vonatkozásai
- Demográfiai és urbanizációs problémák
- Élelmezés és egészség
- A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
- A környezet- és a természetvédelem feladatai